

การตรวจคัดกรอง และการให้คำปรึกษาก่อนสมรส (Premarital Screening and Counseling)

ตอนที่ 3

การฉีดวัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอชพีวี (Prophylactic HPV Vaccine)

uw.กนกกร สุนทรจิต วท.บ., พ.บ.

ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก

มหาวิทยาลัยมหิดล

วุฒิปริญญาวิทยาศาสตรและนรีเวชวิทยา

เลขที่ใบประกอบโรคศิลป์ 9216

รหัส 3-3220-000-9301/131102

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับสายพันธุ์ของเชื้อ HPV ในมะเร็งปากมดลูก
2. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับส่วนประกอบของ HPV vaccine
3. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพของ HPV vaccine
4. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับศักยภาพในการกระตุ้นภูมิคุ้มกันของ HPV vaccine
5. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับความปลอดภัยของ HPV vaccine
6. เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกก่อนและหลังการฉีด HPV vaccine

■ ต่อจากฉบับที่แล้ว

การป้องกันข้ามสายพันธุ์

HPV vaccine ทั้งชนิด bivalent และ quadrivalent มีข้อมูลแสดงให้เห็นว่า สามารถป้องกันการติดเชื้อ HPV ข้ามสายพันธุ์ ไปยังเชื้อ HPV 31, 33 และ 45 ซึ่งมีรหัสพันธุกรรมคล้ายกับเชื้อ HPV 16 และ HPV 18

HPV vaccine ที่มีใช้ในประเทศไทย

ในปัจจุบันมี HPV vaccine จาก 2 บริษัท ซึ่งผลิตมาจากโปรตีน L1 ของเชื้อ HPV

อายุที่แนะนำให้ฉีด HPV vaccine

ประสิทธิภาพของ HPV vaccine จะสูงที่สุดในผู้หญิงที่ยังไม่ติดเชื้อ HPV 16/18 จึงแนะนำให้ฉีดวัคซีนก่อนถึงวัยที่จะมีเพศสัมพันธ์ หรือก่อนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก จากหลักฐานการศึกษาทางคลินิกของ HPV vaccine ทั้ง 2 ชนิด สนับสนุนให้ฉีดวัคซีนแก่ผู้หญิงวัยรุ่น (Early adolescent girls) อายุระหว่าง 9 หรือ 10 ปี ถึงอายุ 13 ปี เนื่องจากเด็กผู้หญิงในวัยดังกล่าวส่วนใหญ่ยังไม่มียุติกรรม การฉีด HPV vaccine สามารถกระตุ้นให้ร่างกายสร้างแอนติบอดีได้สูงกว่าผู้หญิงที่อายุมาก และวัคซีนมีประสิทธิภาพสูงที่สุดในผู้หญิงที่ยังไม่ติดเชื้อ HPV 16/18 การฉีดวัคซีนในผู้หญิงที่อายุมากกว่า 13 ปี (catch-up vaccination)

ตาราง HPV vaccine ที่ใช้ในประเทศไทย

ข้อมูลวัคซีน	บริษัท GSK	บริษัท MSD
ชื่อการค้า	Cervarix®	Gardasil®
ชนิดของเชื้อเอชพีวี	HPV 16/18	HPV 6/11/16/18
ปริมาณแอนติเจน	20/20 ไมโครกรัม	20/40/40/20 ไมโครกรัม
ระบบการผลิต	Insect cell (baculovirus)	Yeast
สารเสริมการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน	AS04 (Aluminum hydroxide 500 ไมโครกรัม, Monophosphoryl lipid A 50 ไมโครกรัม)	AAHS (Amorphous aluminum hydroxyphosphate sulfate) 225 ไมโครกรัม
ตารางการฉีด	เดือนที่ 0, 1, 6	เดือนที่ 0, 2, 6
การบริหารยา	0.5 มล. ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	0.5 มล. ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ

สามารถป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อ HPV 16/18 ได้ ในผู้หญิงที่ยังไม่มีการติดเชื้อ HPV ดังกล่าว ในปัจจุบันการฉีดวัคซีนเพื่อกระตุ้นซ้ำ (booster) ยังไม่มีข้อมูลว่าควรฉีดเมื่อไร

การฉีด HPV vaccine

การฉีด HPV vaccine ให้ฉีด 0.5 มล. เข้ากล้ามเนื้อ ต้นแขน หรือกล้ามเนื้อสะโพกจำนวน 3 เข็ม ดังนี้

เข็มที่ 1 : ฉีดในวันที่กำหนดเลือก

เข็มที่ 2 : ฉีดในเดือนที่ 1-2 หลังจากการฉีดครั้งแรก

เข็มที่ 3 : ฉีดในเดือนที่ 6 หลังจากการฉีดครั้งแรก

การฉีดระหว่างเข็มที่ 1 กับเข็มที่ 2 ไม่ควรเร็วกว่า 4 สัปดาห์ ระหว่างเข็มที่ 2 กับเข็มที่ 3 ไม่ควรเร็วกว่า 12 สัปดาห์ ถ้าฉีดไม่ตรงตามที่กำหนดไม่จำเป็นต้องเริ่มฉีดเข็มที่ 1 ใหม่ ให้ฉีดต่อไปจนครบ 3 เข็ม แนะนำให้ฉีด HPV vaccine ชนิดเดียวกันจนครบ 3 เข็ม เนื่องจาก HPV vaccine ผลิตจากอนุภาคคล้ายไวรัส HPV ไม่ใช่วัคซีนที่ผลิตจากเชื้อไวรัสที่มีชีวิต จึงสามารถฉีดพร้อมหรือฉีดก่อน หรือหลังการฉีดวัคซีนชนิดอื่นที่เป็น inactivated หรือ live vaccine ได้

ข้อบ่งชี้ในการฉีด HPV vaccine

a. เพื่อป้องกันการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์เดียวกับวัคซีนที่ฉีด

b. เพื่อป้องกันรอยโรคและมะเร็งอวัยวะเพศสตรีที่เกิดจากการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์เดียวกับวัคซีนที่ฉีด

ข้อบ่งห้ามของการฉีด HPV vaccine

a. ผู้ที่มีภาวะ Hypersensitivity ต่อสารประกอบในวัคซีน เช่น ยีสต์ และ adjuvants ชนิดต่าง ๆ

b. ผู้ที่มีอาการที่บ่งชี้ว่าเคยมีภาวะ Hypersensitivity หลังจากการฉีด HPV vaccine ครั้งแรก

คำแนะนำที่ควรแจ้งให้ทราบก่อนการฉีด HPV vaccine

ควรอธิบายให้ผู้รับการฉีดวัคซีน และ/หรือผู้ปกครองเข้าใจ ก่อนการฉีดวัคซีนดังนี้

A. การฉีด HPV vaccine

A.1 ไม่สามารถใช้ทดแทนการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกได้

A.2 ไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อ HPV หูดหงอนไก่ และรอยโรคก่อนมะเร็งได้ทุกราย

A.3 ไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อและรอยโรคที่เกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์อื่นที่ไม่ได้มีในวัคซีน

A.4 ไม่สามารถใช้รักษาหูดหงอนไก่ รอยโรคก่อนมะเร็งปากมดลูก รอยโรคก่อนมะเร็งของช่องคลอด และรอยโรคก่อนมะเร็งปากช่องคลอดได้ รอยโรคดังกล่าวอาจจะเกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์เดียวกับวัคซีนหรือไม่ก็ได้

A.5 ไม่สามารถป้องกันโรคอื่น ๆ ของอวัยวะเพศที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อ HPV เช่น โรคเริม และตกขาวจากเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

B. ถ้ามีภูมิคุ้มกันต่ำหรือภูมิคุ้มกันบกพร่อง การตอบสนองทางภูมิคุ้มกันจากการฉีดวัคซีนอาจจะลดลง

C. หลังจากฉีดวัคซีนแล้ว ควรคุมกำเนิดด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพไว้ก่อน จนกระทั่งฉีดครบ 3 เข็มไปแล้ว อย่างน้อย 1 เดือน

D. การมีเพศสัมพันธ์ ควรมีเพศสัมพันธ์ในเชิงป้องกันการติดเชื้อ HPV ด้วย เช่น การมีคู่นอนคนเดียว

E. ไม่แนะนำให้ฉีดวัคซีนในขณะที่ตั้งครรภ์ ถ้าตั้งครรภ์ในช่วงที่ฉีดวัคซีนให้ฉีดเข็มที่เหลือในช่วงหลังคลอดจนครบ 3 เข็ม

F. ควรฉีดวัคซีนให้ครบ 3 เข็มในช่วงที่กำหนด

G. หลังฉีดวัคซีนแล้ว ควรมารับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกตามที่แพทย์นัดเมื่อถึงวัยอันควร

H. หลังฉีดวัคซีนแล้ว ควรนั่งพักสังเกตอาการอย่างน้อย 15 นาที ไม่ควรเดินกลับบ้านคนเดียว หรือขับรถกลับด้วยตนเอง ควรมีเพื่อนหรือผู้ปกครองมาด้วย

ผลข้างเคียงของการฉีด HPV vaccine

โดยทั่วไปการฉีด HPV vaccine มีความปลอดภัย อาการข้างเคียงที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่

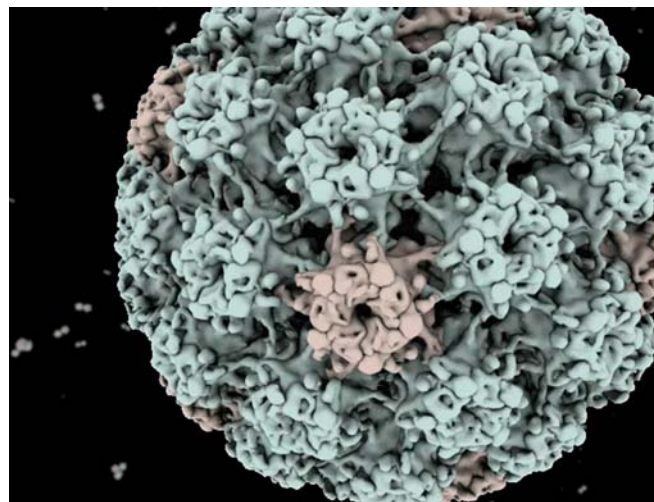
1. อาการข้างเคียงบริเวณที่ฉีดวัคซีน เช่น ปวด บวม แดง และคัน ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรง เป็นอยู่ชั่วคราว และหายไปเอง
2. อาการทั่วไป เช่น ไข้ พบประมาณ 10% ส่วนใหญ่

ไม่รุนแรง และหายไปได้เอง อาการอื่น ๆ ที่อาจพบได้ เช่น ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย และผื่นคันตามตัว อาการเหล่านี้ไม่รุนแรง และหายไปได้เอง

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกก่อนและหลังการฉีด HPV vaccine

โดยทั่วไปแล้วไม่แนะนำให้ต้องทำ Pap smear ก่อนฉีด HPV vaccine ผล Pap smear ที่ปกติไม่ได้แสดงว่าไม่มีเชื้อ HPV 16/18 ในทำนองเดียวกัน ผล Pap smear ที่ผิดปกติก็ไม่ได้แสดงว่ามีการติดเชื้อ HPV 16/18 เสมอไป

ดังนั้น จึงต้องแยกการพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการป้องกันมะเร็งปากมดลูก กล่าวคือ การทำ Pap smear เป็น secondary prevention เป็นการตรวจคัดกรองหาความผิดปกติของปากมดลูก ส่วนการฉีด HPV vaccine เป็น primary prevention เป็นการป้องกันปากมดลูกจากการติดเชื้อ HPV

ตารางความชุกของเชื้อ HPV 16 และ 18 จำแนกตามผลเซลล์วิทยาปากมดลูก

เซลล์วิทยา	อุบัติการณ์ (เปอร์เซ็นต์)	HR-HPV* (เปอร์เซ็นต์)	HPV 16 และ 18 (เปอร์เซ็นต์)
ปกติ	95	10	2.5
ASC-US	3	50	10-20
LSIL	1.5	80	25
HSIL	1	98	50
Cancer	0.001	100	70

HR-HPV*, high-risk HPV; ASC-US, atypical squamous cells of undetermined significance; LSIL, low-grade squamous intraepithelial lesion; HSIL, high-grade squamous intraepithelial lesion

ตารางความชุกของเชื้อ HPV 6, 11, 16 และ 18 จำแนกตามผลเซลล์วิทยาปากมดลูก

เซลล์วิทยา	เชื้อ HPV 6, 11, 16, 18 (เปอร์เซ็นต์)
ASC	20-30
LSIL	30-40
HSIL	50-70
Cancer	70

ASC, atypical squamous cells; LSIL, low-grade squamous intraepithelial lesion; HSIL, high-grade squamous intraepithelial lesion

การทำ Pap smear ก่อนการฉีดวัคซีนอาจพิจารณาจากประวัติการมีเพศสัมพันธ์ และการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูก ได้แก่

A. ถ้ายังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ไม่จำเป็นต้องทำ Pap smear ก่อนการฉีดวัคซีน

B. ถ้าเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว

B.1 ถ้าไม่เคยทำ Pap smear มาก่อน หรือทำไม่สม่ำเสมอ แนะนำให้ทำ Pap smear เพื่อตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วย ถ้าผลปกติสามารถฉีดวัคซีนได้ตามต้องการฉีด และควรมาตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกตามคำแนะนำของแพทย์

B.2 ถ้าผลผิดปกติให้ดูแลรักษาตามมาตรฐาน อาจให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการฉีด HPV vaccine ให้ทราบ ถ้าต้องการฉีดวัคซีนสามารถฉีดได้ แต่ต้องมารับการตรวจติดตามผลการรักษาอย่างสม่ำเสมอตามที่แพทย์นัด การฉีด HPV vaccine ไม่ได้มีผลในการรักษา หรือลดการกลับเป็นซ้ำของรอยโรคเดิม

C. ถ้าเคยทำ Pap smear มาแล้วอย่างสม่ำเสมอและผลปกติสามารถฉีดวัคซีนได้ตามต้องการฉีด และให้คำแนะนำเช่นเดียวกับสตรีที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว

หลังฉีด HPV 16/18 vaccine แล้ว ควรมารับการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างสม่ำเสมอ เพราะเชื้อ HPV 16/18 เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกประมาณ 70% เท่านั้น

การตรวจหาเชื้อ HPV ก่อนการฉีด HPV vaccine

ไม่จำเป็นต้องตรวจหาเชื้อ HPV (HPV DNA test) ก่อนการฉีด HPV vaccine เนื่องจากการตรวจหาเชื้อ HPV ไม่สามารถระบุได้อย่างแน่นอนว่าเคยมีการติดเชื้อมาแล้วหรือไม่ ถ้าผลการตรวจให้ผลบวกระบุได้เพียงว่า มีการติดเชื้อ HPV อยู่ในปัจจุบันหรือไม่เท่านั้น ไม่สามารถระบุได้ว่าจะเป็นการติดเชื้อ HPV infection หรือไม่ ถึงแม้ว่าผลการตรวจจะให้ผลบวก 2 ครั้ง ก็อาจไม่ใช่ persistent HPV infection เสมอไป โดยเฉพาะถ้าการตรวจไม่ได้ระบุสายพันธุ์ (genotype) ของเชื้อ HPV นอกจากนี้ถ้าผลการตรวจให้ผลลบก็ไม่ได้แสดงว่าไม่มีเชื้อ HPV ที่ปากมดลูก เพราะอาจจะมีเชื้อ HPV อยู่ในปริมาณที่ต่ำกว่าความไวที่วิธีการตรวจจะสามารถตรวจพบได้ในปัจจุบันการตรวจหาแอนติบอดีต่อเชื้อ HPV ยังไม่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ จึงไม่แนะนำให้ตรวจ

สตรีที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว

การติดเชื้อ HPV เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่พบได้บ่อยที่สุด แต่ส่วนใหญ่สามารถหายไปได้เอง และไม่มีอาการผิดปกติ สตรีที่มีเพศสัมพันธ์แล้วอาจจะแบ่งตามการติดเชื้อ HPV ได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ไม่เคยติดเชื้อ HPV เลย (HPV negative, serology negative) กลุ่มนี้จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ในการฉีด HPV vaccine เพื่อป้องกันการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์ที่มีในวัคซีน
2. กลุ่มที่เคยติดเชื้อ HPV แต่หายจากการติดเชื้อแล้ว กลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยตามสถานะการตรวจพบเชื้อ HPV และการมีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อ HPV คือ

a. กลุ่มที่ตรวจไม่พบเชื้อ HPV และไม่มีภูมิคุ้มกัน (HPV negative, serology negative)

b. กลุ่มที่ตรวจไม่พบเชื้อ HPV แต่มีภูมิคุ้มกัน (HPV negative, serology positive)

ทั้ง 2 กลุ่มจะได้รับประโยชน์ในการฉีด HPV vaccine เพื่อป้องกันการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์ที่มีในวัคซีน

3. กลุ่มที่เคยติดเชื้อ HPV และเชื้อ HPV ยังคงอยู่ (HPV positive) โดยอาจจะภูมิคุ้มกันหรือไม่ก็ได้ (seropositive/seronegative) กลุ่มนี้จะไม่ได้รับประโยชน์จากการฉีด HPV vaccine เพื่อป้องกันการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์ที่ติดเชื้อแล้ว เชื้อ HPV สายพันธุ์ที่มีในวัคซีน ถ้ายังไม่ติดเชื้อจะยังได้รับประโยชน์ในการป้องกัน

โดยสรุปแล้ว สตรีที่มีเพศสัมพันธ์แล้วอาจพิจารณาฉีด HPV vaccine ได้ แต่ควรให้คำแนะนำ ดังนี้

- ประโยชน์ที่จะได้รับการฉีดวัคซีนนี้อาจจะน้อยกว่าสตรีที่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์
- อาจจะได้รับประโยชน์ในการป้องกันการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์ที่มีในวัคซีน แต่ยังไม่ติดเชื้อ
- ต้องมารับการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างสม่ำเสมอตามปกติ

สตรีที่เคยเป็นรอยโรคก่อนมะเร็งปากมดลูกมาก่อน

สตรีที่เคยเป็น CIN และได้รับการรักษาแล้ว สามารถฉีด HPV vaccine ได้ แต่ต้องมารับการตรวจติดตามผลการรักษาอย่างสม่ำเสมอตามที่แพทย์นัด เพื่อตรวจหาการกลับเป็นซ้ำของโรค ถ้า CIN นั้นเกิดการติดเชื้อ HPV 16/18 ประโยชน์ที่จะได้รับการฉีด HPV vaccine จะขึ้นกับว่ามีเชื้อ HPV 16/18 หรือมีรอยโรคหลงเหลืออยู่หรือไม่

A. ถ้ายังมีรอยโรคหลงเหลืออยู่ การฉีด HPV vaccine

จะไม่สามารถป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรคได้

B. ถ้าไม่มีรอยโรคหลงเหลืออยู่ และไม่มีเชื้อ HPV 16/18 หลงเหลือแล้ว การฉีด HPV vaccine จะช่วยป้องกันการติดเชื้อ HPV 16/18 และจะช่วยป้องกันการเกิดรอยโรคที่จะเกิดขึ้นใหม่จากการติดเชื้อดังกล่าวได้

ผลการศึกษาการฉีด HPV vaccine ในสตรีที่เคยเป็น CIN และได้รับการรักษาแล้ว พบว่า HPV vaccine สามารถป้องกันการเกิด CIN ครั้งใหม่ได้ 47% โดยไม่คำนึงถึงสายพันธุ์ต้นเหตุ

ในทางการปฏิบัติแล้วจะไม่ทราบว่า รอยโรค CIN นั้นเกิดจาก HPV สายพันธุ์ใด ความชุกของเชื้อ HPV 16/18 นั้นขึ้นกับความรุนแรงของรอยโรค

ดังนั้น การฉีด HPV vaccine ในสตรีที่เป็น CIN จึงให้พิจารณาแยกกัน โดยถ้าเป็น CIN ก็ให้การรักษา และตรวจติดตามตามมาตรฐาน ส่วนการฉีด HPV vaccine มีจุดประสงค์เพื่อป้องกันการติดเชื้อใหม่ ซึ่งต้องอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจว่ามีจุดประสงค์ต่างกัน การฉีดวัคซีนไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อป้องกันการกลับเป็นซ้ำของรอยโรค และไม่สามารถใช้รักษาโรคได้ ถึงแม้ว่าจะฉีดวัคซีนแล้วก็ต้องมารับการรักษาและตรวจติดตามผลตามที่แพทย์นัดต่อไป

สตรีตั้งครรภ์ และสตรีที่เลี้ยงลูกด้วยนม

HPV vaccine จัดอยู่ใน category B (การศึกษาในสัตว์ทดลองไม่พบหลักฐานว่ามีอันตรายต่อทารก แต่ยังไม่มีการรักษาแบบควบคุมที่ดีเพียงพอในสตรีตั้งครรภ์) แต่ไม่แนะนำให้ฉีดในสตรีตั้งครรภ์ ถึงแม้ว่าจะไม่มีรายงานการก่อทารกพิการในสัตว์ทดลอง ถ้าตั้งครรภ์ในขณะที่ยังฉีดวัคซีนไม่ครบ 3 ครั้ง ให้ฉีดเข็มถัดไปจนครบในระยะเวลาหลังคลอด ในปัจจุบันยังไม่ทราบว่า antigens ของ HPV vaccine และแอนติบอดีที่ร่างกายสร้างขึ้นออกมากับน้ำนม

ตารางความชุกของเชื้อ HPV 16/18 ใน CIN และมะเร็งปากมดลูก

ชนิดของรอยโรค	ความชุกของเชื้อ HPV 16 และ 18 (เปอร์เซ็นต์)
CIN1	20-40
CIN2, 3	40-60
Cancer	70-80
<ul style="list-style-type: none"> • Squamous carcinoma • Adenocarcinoma 	60-70
	70-80

CIN, cervical intraepithelial neoplasia

หรือไม่ แต่เนื่องจาก HPV vaccine ประกอบด้วย virus-like particles ซึ่งผลิตจากโปรตีนที่เปลือกหุ้มของเชื้อ HPV ซึ่งไม่ใช่โปรตีนที่ก่อมะเร็งและไม่ก่อการติดเชื้อ จึงไม่น่าจะมีผลกระทบในด้านการติดเชื้อและการก่อโรคต่อทั้งมารดาและทารก

รายงานการศึกษาสตรีที่ตั้งครรภ์ในขณะที่ฉีด HPV vaccine พบว่า ไม่ได้มีผลเสียต่อการตั้งครรภ์ ผลลัพธ์ของการตั้งครรภ์ (ทารกคลอดมีชีพ ทารกพิการ การแท้ง และภาวะแทรกซ้อน) ไม่แตกต่างจากสตรีที่ตั้งครรภ์ในขณะที่ได้รับยาเสมือน และไม่แตกต่างจากสตรีทั่วไปที่ตั้งครรภ์

สตรีที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ

การมีภูมิคุ้มกันต่ำไม่ได้เป็นข้อบ่งห้ามของการฉีด HPV vaccine แต่การตอบสนองต่อการสร้างภูมิคุ้มกันอาจจะน้อยกว่าสตรีที่มีภูมิคุ้มกันปกติ ผลการศึกษาความปลอดภัยและศักยภาพในการกระตุ้นภูมิคุ้มกันของการฉีด HPV vaccine ในเด็กชายและหญิง อายุ 7-12 ปีที่ติดเชื้อ HIV พบว่าวัคซีนมีความปลอดภัยสูงเหมือนในเด็กที่ไม่ติดเชื้อ HIV มี seroconversion สูงถึง 100% ระดับแอนติบอดีต่อเชื้อ HPV ดังกล่าวต่ำกว่าระดับในเด็กที่ไม่ติดเชื้อ HIV ประมาณ 20-50% การฉีดวัคซีนไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวน CD4 และ viral load

ดังนั้น การป้องกันมะเร็งปากมดลูกโดยการฉีด HPV vaccine เพื่อกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อ HPV เป็นการป้องกันแบบปฐมภูมิ ผลการศึกษาเกี่ยวกับ HPV vaccine ใน phase I, II และ III พบว่ามีความปลอดภัยสูง กระตุ้นภูมิคุ้มกันได้แรงกว่าการติดเชื้อ HPV ตามธรรมชาติ และมีประสิทธิภาพสูงมากในการป้องกันการติดเชื้อ HPV และรอยโรคก่อนมะเร็ง

ปากมดลูกที่เกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์เดียวกับวัคซีนที่ฉีด อย่างไรก็ตาม การตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกก็ยังมีความจำเป็นอยู่ เนื่องจาก HPV 16/18 vaccine สามารถครอบคลุมเชื้อ HPV 16/18 ที่เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกได้เพียง 70% ถึงแม้ว่าจะมีประสิทธิภาพในการป้องกันรอยโรคก่อนมะเร็งที่เกิดจากเชื้อ HPV 16/18 ได้สูงมากกว่า 90% ก็ตาม

สาเหตุหลักของมะเร็งปากมดลูกคือ การติดเชื้อ HPV ชนิดก่อมะเร็ง การป้องกันมะเร็งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ การตรวจคัดกรองโรคโดยการทำให้ Pap smear หรือ HPV test เป็นการป้องกันแบบทุติยภูมิ ซึ่งเป็นการตรวจหาสตรีที่ติดเชื้อ HPV หรือมีความผิดปกติของเซลล์ปากมดลูกจากการติดเชื้อ HPV แล้ว การตรวจหาเชื้อ HPV มีความแม่นยำสูงในการตรวจหารอยโรคก่อนมะเร็งปากมดลูก ปัจจุบันการตรวจหาเชื้อ HPV สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติทางนรีเวชในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก การดูแลจัดการผล Pap smear ที่ผิดปกติแบบก้ำกึ่ง และการตรวจติดตามผลการรักษารอยโรคก่อนมะเร็งปากมดลูก

เอกสารอ้างอิง

1. ACIP Provisional Recommendations for HPV vaccine. Available at: <http://www.cdc.gov/vaccines/recs/provisional/downloads/hpv-vac-dec2009-508.pdf>
2. ACOG Committee Opinion No. 344: Human papillomavirus vaccination. *Obstet Gynecol* 2006;108:699-705.
3. Basu P, Ngan HY, Hseon TE. HPV vaccination in women over 25 years of age: Asian Cervical Cancer Prevention Advisory Board recommendations. *J Obstet Gynecol Res* 2009;35:712-6.
4. Clifford GM, Smith JS, Aguado T, Franceschi S. Comparison of HPV type distribution in high-grade cervical lesions and cervical cancer: a meta-analysis. *Br J Cancer* 2003;89:101-5.
5. Clifford G, Franceschi S, Diaz M, Munoz N, Villa LL. Chapter 3: HPV type-distribution in women with and without cervical neoplastic disease. *Vaccine* 2006; 24 Suppl 3: S3/26-34.

6. Chichareon S, Herrero R, Munoz N, Bosch FX, Jacobs MV, Deacon J, et al. Risk factors for cervical cancer in Thailand: a case-control study. *J Natl Cancer Inst* 1998;90:50-7.
7. Franco EL, Harper DM. Vaccination against human papillomavirus infection: a new paradigm in cervical cancer control. *Vaccine* 2005;23:2388-94.
8. Koutsky LA, for the Future II study Group. Quadrivalent vaccine against human papillomavirus to prevent high-grade cervical lesions. *N Engl J Med* 2007;356:1915-27.
9. Srisomburn J, Termrungronglerd V. *Gynecologic Oncology*.
10. Stanley M. HPV vaccines. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol* 2006;20:279-93.
11. Slade BA, Leidel L, Vellozzi C, Woo EJ, Hua W, Sutherland A, et al. Postlicensure safety surveillance for quadrivalent human papillomavirus recombinant vaccine. *JAMA* 2009;302:750-7.

CME PLUS CONTINUING MEDICAL EDUCATION
Quiz

1. Human papilloma virus (HPV) changes as defined by the Bethesda system:

- A. behave similarly to cervical intraepithelial neoplasia I (CIN I)
- B. are diagnosed by the presence of koilocytosis
- C. are considered a separate entity from CIN
- D. are rarely overdiagnosed
- E. none of the above

2. Which of the following is the most common histologic type of cervical cancer?

- A. adenocarcinoma
- B. adenosquamous carcinoma
- C. squamous cell carcinoma
- D. sarcoma
- E. none of the above

3. Of the following virus types, which are associated with laryngeal papillomatosis?

- A. HPV 6/11
- B. HPV 16/18
- C. HPV 31/35
- D. HPV 51/52
- E. none of the above

4. Of the following virus types, which are associated with cervical neoplasia?

- A. HPV 16
- B. HPV 18
- C. HPV 33
- D. HPV 45
- E. all of the above

5. What is the Federal Drug Administration (FDA) category for drugs for which controlled studies in humans have demonstrated no fetal risk?

- A. A
- B. B
- C. C
- D. D
- E. none of the above

6. What is the FDA category for drugs for which there are no adequate studies available?

- A. B
- B. C
- C. D
- D. X
- E. none of the above

7. Which of the following drugs is an FDA category B drug?

- A. HPV vaccine
- B. isotretinoin
- C. carbamazepine
- D. phenytoin
- E. multivitamins

8. What is the mechanism by which most teratogens act?

- A. alteration of tissue growth
- B. cell death
- C. errors in cellular differentiation
- D. unknown
- E. none of the above

9. Which of the following HPV types have been identified as probable high-risk types (cervical cancer)?

- A. HPV types 26
- B. HPV types 53
- C. HPV types 66
- D. all of the above
- E. none of the above

10. What FDA class drug is HPV vaccine?

- A. category A
- B. category B
- C. category C
- D. category D
- E. none of the above

การตรวจคัดกรอง และการให้คำปรึกษาก่อนสมรส
(Premarital Screening and Counseling) ตอนที่ 3
การฉีดวัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอชพีวี (Prophylactic HPV Vaccine)

กระดาษคำตอบ

CONTINUING MEDICAL EDUCATION
CME PLUS

นพ. พญ. เลขที่ใบประกอบวิชาชีพ

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี.....
สาขา.....ร.พ. ....
 ร.พ.รัฐบาล ร.พ.เอกชน คลินิก อื่น ๆ.....ที่อยู่เลขที่.....
หมู่.....ซอย.....อาคาร.....ชั้นที่.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....มือถือ.....E-mail.....

ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ หรือ X หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

	A	B	C	D	E
1	A	B	C	D	E
2	A	B	C	D	E
3	A	B	C	D	E
4	A	B	C	D	E
5	A	B	C	D	E
6	A	B	C	D	E
7	A	B	C	D	E
8	A	B	C	D	E
9	A	B	C	D	E
10	A	B	C	D	E

เรื่อง การตรวจคัดกรอง และการให้คำปรึกษาก่อนสมรส
(Premarital Screening and Counseling) ตอนที่ 3
การฉีดวัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอชพีวี
(Prophylactic HPV Vaccine)
รหัส 3-3220-000-9301/131102

หมายเหตุ แพทย์ผู้ตอบ 1 ชุดมาตรฐาน จะต้องตอบถูก 6 ใน 10 ข้อ จะได้รับ 2 หน่วยกิตชั่วโมง ในกรณี 1 ชุด มี 10 ข้อ
ข้อเสนอแนะในการจัดทำ CME .....

โปรด!! ส่งกระดาษคำตอบของท่านมาที่

บริษัท สรรพสาร จำกัด (ศูนย์ข้อมูล CME) ภายใน 3 เดือน 71/17 ถ.บรมราชชนนี แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กทม. 10700
โทร.0-2435-2345 #110 แฟกซ์ 0-2884-7299

(กระดาษคำตอบสามารถถ่ายเอกสารได้)